

Motion till riksdagen 2005/06:Ub586

av **Marianne Carlström m.fl. (s)**

Forskning och utbildning

Motionen delad mellan flera utskott

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut	2
Motivering.....	2
En offensiv satsning på utbildning och forskning i Västsverige	3
Hälften ska studera vidare	3
Satsning på forskning och forskarutbildning i Västsverige	5
Västsverige behöver fler platser till läkarutbildningen.....	8
Västsverige behöver fler platser till vårdutbildningarna.....	9
Nationellt kunskapscentrum för ambulanssjukvården.....	9
Inrätta nätverksbaserad forskarskola i vårdvetenskap i Västsverige	9
En offensiv satsning på form, design och medier i Västsverige.....	10
Västsverige har goda möjligheter att utveckla form, design och medier	10
Utbildning inom film och medier i Västsverige	11
Produktion i Väst	12

Fel! Okänt namn på

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om satsning på forskning och forskarutbildning i Västsverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att alla högskolor i Sverige prövas för rätten till masterutbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fortsatt utbyggnad av högskolan samt de kvalificerade yrkesutbildningarna i Västsverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler platser till läkarutbildningen i Västsverige.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om fler platser till vårdutbildningarna i Västsverige.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en nätverksbaserad forskarskola i vårdvetenskap i Västsverige.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en fortsatt satsning på form, design och medier i Västsverige.¹
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Invandrarakademien vid Högskolan i Borås.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att aktivt stödja forskning och utveckling för industriell produktion i Västsverige.²

¹ Yrkande 7 hänvisat till KrU.

² Yrkande 9 hänvisat till NU.

Motivering

Västsverige (Västra Götaland och Halland) utgör med sina 1,8 miljoner invånare en stor och betydelsefull del av Sverige. Regionen är Sveriges industriella centrum med bland annat en omfattande fordonsindustri och livsmedelsindustri och verksamheter inom bioteknik och telekom. Sveriges viktigaste exportindustrier, verkstads-, transport-, kemi- och tekoindustrin, står tillsammans för 70 procent av vår samlade export. 40 procent av dessa industriers företag, anställda och investeringar finns i Västsverige. Utvecklingen i Västra Götaland och Halland har därför en stor betydelse för tillväxten i hela landet.

Forskning och utbildning hör till de viktigaste faktorerna för att åstadkomma tillväxt och utveckling. Det har även under det senaste året gjorts satsningar på forskning i Västra Götalandsregionen som särskilt bör nämnas. Satsningar på infrastruktur, forskning och utbildning för att stärka Trollhättan och Västsverige som produktionsplats för fordonsindustrin. Förutom de åtta miljarder kronor som sedan tidigare beslutats för väg- och järnvägsinvesteringar i regionen, satsas det ytterligare drygt två miljarder kronor de närmaste åren på bättre vägar och järnväg, på forsknings- och utvecklingsprojekt inom fordonsforskningen och på en förbättrad arbetsmarknadsutbildning av framtida bilbyggare. Med dessa satsningar har Trollhättans och Västsveriges konkurrenskraft stärkts ytterligare, vilket är positivt för hela Sverige. Sverige är idag en ledande nation inom fordonsforskning.

I den här motionen vill vi västsvenska socialdemokrater därför lyfta fram utbildnings- och forskningspolitiken som ett område med stor betydelse för att Västsverige ska få goda förutsättningar att utvecklas på ett positivt sätt.

En offensiv satsning på utbildning och forskning i Västsverige

Hälften ska studera vidare

Målet för oss socialdemokrater är att hälften av varje årskull ungdomar ska ha påbörjat högskolestudier vid 25 års ålder. I Västsverige har idag omkring var fjärde vuxen (25–64 år) någon form av högskoleutbildning. Skillnaderna är stora mellan kommunerna med en spännvidd mellan cirka 10 och 35 procent.

Regeringen har i årets budgetproposition föreslagit att ytterligare 1 000 platser ska tillföras den kvalificerade yrkesutbildningen under hösten 2005 som en del i de sysselsättningskapande åtgärder som presenterades i 2005 års ekonomiska vårproposition (prop. 2004/05:100).

Vi anser att det finns ett behov av de kvalificerade yrkesutbildningarna och bedömer det som angeläget att denna utbildningsform fortsätter att understödjas även i framtiden.

En ökad tillströmning till högskolan och internationaliseringen av den högre utbildningen gör att vi socialdemokrater också vill främja utbildnings-

Fel! Okänt namn på

kvaliteten genom ökat studentinflytande, aktivt jämställdhetsarbete, utvecklad kvalitetsgranskning och större resurser till pedagogisk förnyelse på de västsvenska högskolorna.

Det är särskilt viktigt att öka möjligheterna för studier i de delar av Västsverige där utbildningsnivån är avsevärt lägre än riksgenomsnittet genom att tillåta de unga högskolorna i dessa områden att expandera utbildningen och ge möjligheter att vidareutveckla forskningsverksamheten.

Enligt ett tillägg i högskolelagen ska högskolorna aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan, genom att i större utsträckning nå ut till de grupper i samhället som hittills inte sökt sig dit i så stor omfattning. Vi förutsätter att högskolorna i Västsverige följer lagens intentioner och aktivt arbetar med att öka den sociala och etniska mångfalden i högskolan.

I det sammanhanget fyller Invandrarakademien vid Högskolan i Borås en viktig funktion. Den erbjuder utvärdering av utländska akademikers reella kompetens och kompletterande utbildningar vid eller genom Högskolan i Borås. Syftet är att göra det möjligt för dessa akademiker att få en svensk eller i Sverige godtagen akademisk examen/utbildning. I slutrapporten "Öppna dörrar – Sänkta trösklar", som Näringsdepartementets arbetsgrupp Samverkan för arbetsmarknadsintegration skrev i april 2004, sägs att erfarenheterna från Invandrarakademien vid Högskolan i Borås bör tas tillvara och spridas till andra universitet och högskolor. Invandrarakademien har potential att genom utvecklande av distansverktyg för program och kurser vidareutvecklas till en nationell resurs i enlighet med arbetsgruppens intentioner.

I Västra Götalandsregionen bedrivs för närvarande tre projekt för att ta tillvara invandrarens kompetens, däribland projektet Invandrarakademien. Projektet ska underlätta för invandrade akademiker att få språkutbildning och därutöver praktik, utbildning och erfarenheter i kulturkommunikation och ledarskap i samarbete med näringsliv och arbetsliv. Därutöver syftar projektet Invandrarakademien naturligtvis till att inom en tidsram om högst två år komplettera den utländska akademiska examen med akademiska kompletteringskurser, så att den motsvarar en svensk akademisk examen. Projektet nödgas avslutas från och med läsåret 2005/06 då besked saknas om vidare projektmedel. Vi anser att det är angeläget att Högskolan i Borås ges möjlighet att fortsätta denna verksamhet.

Vi västsvenska socialdemokrater vill bryta de köns- och klassbundna studievalen, vilket förutsätter att högskolans arbetsformer och pedagogik förnyas. Vi konstaterar också att regeringen bör stimulera allt fler att söka högskoleutbildning, med särskild betoning på de tekniska utbildningarna.

Ett projekt för "Västsvensk ingenjörutbildning i samverkan" har startats, med anledning av de ambitioner som uttrycks inom EU, exempelvis i Bologna-deklarationen. Denna samverkan har bland annat till syfte att öka tillgängligheten till avancerade ingenjörstudier och teknisk forskarutbildning i Västsverige, främja ett högkvalitativt och effektivt utbildningsutbud som stärker ingenjörutbildningen i regionen och att förbättra rekryteringen till grundläggande utbildningar inom teknikområdet.

För att bredda rekryteringen till högre utbildning spelar folkhögskolorna en viktig roll. Sverige är på många sätt ett föregångsland när det gäller vuxenut-

bildning. Vi anser också att folkbildningen kan ta ett ökat ansvar för vuxnas lärande. Folkbildningen utgör en brygga till högskolestudier, men kan också vara ett komplement till högskolan genom att studier på högskolenivå bedrivs inom folkbildningen. Genom folkbildningen kan människor stärka sitt självförtroende när det gäller studier och den kan få fler att ta steget till högskolan.

En utvecklad samverkan mellan högskolan och folkbildningen bör komma till stånd. Arbetet med validering bör även omfatta folkbildningens olika möjligheter.

För att fler ska få möjlighet att studera vidare krävs det under kommande år även en utbyggnad av högskolan i Västsverige, vilket också fordrar resurser till forskningsanknytning av denna. Inte minst är detta viktigt i ljuset av den globalisering som sker av arbetslivet.

Satsning på forskning och forskarutbildning i Västsverige

Investeringar i forskning och utveckling blir alltmer avgörande för Västsveriges utveckling. Behovet av forskarutbildade ökar både inom högskolan och i det övriga samhället. Vi socialdemokrater vill öka insatserna för att stärka den västsvenska forskningen. En utbyggnad av de fasta forskningsresurserna bör därför ske. Vi anser även att minst en av de västsvenska högskolorna bör få ett vetenskapsområde de närmaste åren.

En annan och ännu viktigare reform är att ge samtliga högskolor möjlighet att examinera doktorer inom ämnen där forskningsverksamheten är stark. Det skulle ge möjlighet att skapa nya typer av högskolor med starkare inriktning mot professionsutbildningar än de traditionella högskolorna.

Regeringen har nyligen presenterat propositionen ”Ny värld – ny högskola”. Mycket i denna proposition uppfattar vi som nödvändigt och positivt för utvecklingen av den svenska högre utbildningen, alldeles särskilt så i ett internationaliseringsperspektiv. Vi instämmer också i propositionens syn på behovet av fortsatt breddad rekrytering för en dynamisk och demokratisk regional och nationell utveckling.

Vi ser det som en självklarhet att högskolorna i Sverige skall ges möjlighet att bidra till ett gemensamt europeiskt utbildningssystem och följaktligen inte utestängas från en aktiv medverkan i den så kallade Bologna-processen. I Bologna-processen samarbetar nu 45 europeiska stater för att stärka den högre utbildningen i Europa och göra ländernas system mer jämförbara. Prioriterade frågor är bland annat kvalitetssäkring, ömsesidigt erkännande av examina och studieperioder samt genomförandet av ett system med tre nivåer inom den högre utbildningen. Vi förespråkar att samtliga högskolor snarast prövas för rätten till masterutbildning. Vi föreslår att Högskoleverket skall utvärdera utbildningarna som leder till masterexamen – och därmed också har möjligheten att dra in examensrättigheter i utbildningar som inte håller acceptabel kvalitet. På detta sätt säkras kvaliteten i utbildningen samtidigt som vi värnar och utvecklar den ”öppna högskolan”. Högskolorna ska också ges möjligheten att utvecklas som attraktiva lärosäten på internationell nivå. Detta är i

Fel! Okänt namn på

högsta grad väsentligt för de studenter som väljer att läsa på högskolorna och för den regionala utvecklingen i de regioner där högskolorna är belägna.

En gemensam europeisk struktur för den högre utbildningen enligt den så kallade Bolognaprocessen innebär en uppdelning i tre utbildningsnivåer: grundnivå 3 år, avancerad nivå 2 år och forskarnivå 3 år. Detta beskrivs ofta som 3 + 2 + 3 (år). Som ett led i Bolognaprocessen är en anpassning av examensstrukturen i den svenska högskoleutbildningen en viktig del.

De första 3 åren innebär högskolestudier som i vårt nuvarande system leder fram till en högskoleexamen eller fil.kand.-examen (bachelor). Dessa första 3 år är i stort sett oproblematiska att anpassa till Bologna-systemet.

På avancerad nivå är förslaget att det ska finnas två examina, en magisterexamen på 1 år (40 poäng ungefär motsvarande magisterexamen av idag) samt en masterexamen på två år (80 poäng). 40 poäng av en 2-årig master ska kunna tillgodoräknas i forskarutbildningen.

På svenska högskolor finns i dag en stor oro över att systemet inte kommer att ge landets universitet och högskolor likvärdiga möjligheter att delta i "europeiseringen" och den kvalitativa utvecklingen av utbildningssystemet. De flesta av högskolorna kommer, åtminstone initialt, helt att vara utan examensrätt för masterexamen. Detta är naturligtvis inte bra. Att inte ge högskolorna full examinationsrätt på avancerad nivå bidrar till att komplicera för studenter från icke-traditionella studentgrupper, att gå vidare till avancerade utbildningar. Detta får naturligtvis följdpåverkningar på utvecklingsdynamiken i regioner utanför storstäderna eftersom man där riskerar att bli utan utbildningar på avancerad nivå. Att utesluta högskolorna från möjligheten att erhålla examinationsrättighet för den europeiska masterexamen vore alltså en negativ utveckling för våra högskolor och regioner. Vi anser att regeringen bör verka för att de mindre högskolorna får rätten till examinering av den europeiska masterexamen.

Det bör bli möjligt för högskolor att ansöka om rätt att examinera doktorer inom ett smalare område än ett vetenskapsområde. Idag måste alla högskolor som vill erhålla rätten att självständigt bedriva forskarutbildning få ett vetenskapsområde. Vetenskapsområdet omfattar ofta rättigheter som är betydligt större än den rättighet man egentligen eftersträvar, vilket gör att prövningen för ett vetenskapsområde blir svår. Det bör därför bli möjligt att pröva mindre grupper av samverkande forskarutbildande ämnen, såsom lärosätena själva definierar dem. Målet är att fördubbla det årliga antalet forskarexaminerade under den kommande tioårsperioden. För att klara en fördubbling av examinationen i forskarutbildningen måste utbyggnaden av forskarutbildningen ske vid samtliga högskolor och universitet i Västsverige. För att öka forskningsanknytningen i utbildningen, stärka högskolan som kraftcentrum i den regionala utvecklingen och öka forskningsarbetet med det omgivande samhället är det angeläget att öka forskningsresurserna vid alla högskolor. För att säkra Västsveriges ställning som forskningsregion och för att trygga generationsskiftet och förnyelsen inom svensk forskning bör också kraftfulla satsningar göras på nya forskare.

Med utgångspunkt i sin profilering och sitt utbildningsutbud har Högskolan i Halmstad under de senaste åren valt att satsa på forskning med inriktning

Fel! Okänt namn på

mot teknik präglad av innovation och entreprenörskap och inriktning mot samhällsvetenskap och humanvetenskap med inriktning mot kommunikation och förändringsprocesser. Högskolan i Halmstad har i denna forskning varit framgångsrik.

Högskolan i Skövde har en forskningsprofil som är fokuserad mot utveckling av avancerade informationstekniska system och modeller, där människans förutsättningar och behov sätts i centrum. Konkret betyder detta att informationsteknik ska utvecklas utifrån människans villkor och behov och inte tvärtom. För att åstadkomma detta krävs att de människor som berörs av ett informationssystem har möjlighet att påverka utvecklingen av det. Profilen sammanför frågeställningar kring teknisk utveckling med frågeställningar kring teknikanvändning i företag och organisationer.

I dag bedrivs forskning på hög nivå vid Högskolan i Skövde. Mest omfattande är forskningen inom datavetenskap och ingenjörsvetenskap. Totalt har högskolan cirka 100 doktorander. 75 av dessa finns inom vetenskapsområdet teknik. Doktoranderna gör i praktiken hela sin forskarutbildning vid Högskolan i Skövde, men de är inskrivna vid andra universitet som har rätt att examinera doktorer.

Högskolan Trollhättan/Uddevalla (HTU) har arbetat för att bygga upp internationellt konkurrenskraftiga forskningsmiljöer alltsedan man erhöll fasta forskningsanslag 1997. Forskningsverksamheten på HTU ska präglas av innovation och entreprenörskap inom ramarna för ett kritiskt förhållningssätt. Forskningen strävar efter en påtaglig koppling till nyföretagande. Genom konkurrenskraftig forskning bidrar HTU till kunskapsbildning samt regional och nationell utveckling. Man har fyra profilområden på HTU. Visionen är att inom dessa områden bygga upp forskning som bidrar till ny kunskapsuppbyggnad på internationell nivå.

Ett samarbete, som ska präglas av långsiktighet, har påbörjats mellan högskolorna i Trollhättan/Uddevalla, Borås och Skövde, vilket har manifesterats i Bjertorpedeklarationen. Det syftar till att stärka och vidareutveckla samarbetet mellan högskolorna som tillsammans har cirka 30 000 studenter. Varje högskola profilerar sig så att det sammantagna utbildningsutbudets bredd och kvalitet ökar.

Sverige har tidigare hävdats sig väl inom den biomedicinska forskningen, men vår roll i den första fasen av projektet, som snart slutförts, har varit mindre framträdande. Vi kommer snart att känna arvsanlagens detaljerade struktur hos både människa och en rad andra organismer. Därmed går genomprojektet nu in i en andra fas, som kommer att fokuseras på arvsanlagens funktioner. För att stärka vår konkurrenskraft i denna fas av genomprojektet har två stora universitetskonsortier bildats i landet.

Swegeneprogrammet bildades ursprungligen i sydvästra Sverige, och WCN har fört samman övriga universitet i landet. Båda konsortierna har fått ett betydande stöd från Wallenbergstiftelsen (sammanlagt 800 miljoner kronor) och från berörda universitet (sammanlagt drygt 400 miljoner kronor). En internationellt konkurrenskraftig infrastruktur för funktionell genomforskning finns därmed på plats.

Fel! Okänt namn på

Wallenbergstiftelsens stöd har varit tidsbegränsat och upphörde den 1 juli 2005. Den satsning på infrastruktur som programmen inneburit har emellertid givit vårt land potential att återta sin position i den biomedicinska forskningens frontlinje. Därmed kan vår nationella konkurrenskraft vad avser näringslivsutveckling och utveckling av hälso- och sjukvården återupprättas.

Ett viktigt område i nästa fas av projektet är studiet av så kallade biobanker för medicinsk forskning. En biobank är en samling av biologiskt material från individer som bevarats och där ursprunget alltid kan härledas. Sverige har mycket goda förutsättningar att bedriva konkurrenskraftig forskning med biobanker som verktyg. Vårt land har visat framsynthet genom att sjukvården under årtionden samlat kliniska material, blod, och vävnadssnitt. Vi har god organisation eftersom sjukvården är centralt organiserad, solidariskt finansierad och lika för alla. Vi har nu höjt nivån på vår infrastruktur genom konsortiernas resurscentrum som kan ges nationellt ansvar. Vi har kompetens, genom nätverksbygge och specialiserade satsningar kan Sverige mäta sig med större forskningsnationer. Kompetens för svensk läkemedels-, IT- och biotechindustri finns i nära anslutning till våra universitet och högskolor.

De goda förutsättningar som finns bör utnyttjas sedan nu löpande program – Swegene och WCN – har avslutats. Ett fortsatt arbete skulle kunna fokuseras på etablering av en svensk nationell biobank. Därmed skulle kvaliteten inom svensk sjukvård kunna förbättras, exempelvis genom individualiserad läkemedelsanvändning. Svensk biomedicinsk industri skulle kunna behålla sin ställning som internationellt ledande. Därför föreslås regeringen att inför budgetpropositionen 2006 återkomma med förslag på hur den infrastruktur som nu etablerats ska kunna utnyttjas på ett för vårt land optimalt sätt.

Västsverige behöver fler platser till läkarutbildningen

Totalt i riket fördelades 1 100 nya platser på läkarutbildningen för åren 2001–2002. På sikt innebär det att antalet läkare ökar med cirka 200 per år. För Västsveriges del har totalt 220 nya platser fördelats till läkarutbildningarna vid Göteborgs universitet. Under 2003 slöts ett nytt avtal om läkarutbildning och kliniskt inriktad medicinsk forskning mellan staten och Västra Götalands läns landsting. Avtalet reglerar bland annat ersättningen för den utbyggnad av läkarutbildningen som riksdagen beslutade om 2000 och som kommer att vara genomförd 2007.

Detta är mycket positivt och ett steg i rätt riktning. Men när vi tittar på läkartätheten och antalet läkarstudenter i förhållande till folkmängd tvingas vi konstatera att läkarutbildningen kraftfullt måste öka ytterligare för att komma i fas med övriga delar av landet. Vi anser därför att läkarutbildningen vid Göteborgs universitet under kommande år bör tilldelas ytterligare platser.

Västsverige behöver fler platser till vårdutbildningarna

Behovet av framförallt sjuksköterskor är mycket stort i hela landet och förväntas öka ytterligare. För att Västsverige ska komma i paritet med övriga landet bör en fördubbling ske under de närmaste åren så att den mest akuta sjuksköterskebristen kan åtgärdas. Särskilda insatser behövs för att öka antalet specialistsjuksköterskor. Inom ramen för Västsvenska Universitetssamarbetet (VUS) har ett projekt genomförts där lärosätena och Västra Götalandsregionen tillsammans visar att behovet är mycket stort, många söker utbildningen men många tackar nej till erbjuden plats.

Nationellt kunskapscentrum för ambulanssjukvården

Från att ha varit en fråga om transport har ambulanssjukvården blivit en form av avancerad akutsjukvård. Allt fler kvalificerade medicinska bedömnings-, undersöknings- och behandlingsmetoder har införts i det dagliga arbetet. I juni 1999 startade ett kunskapscentrum inom ambulanssjukvård/prehospital akutsjukvård, benämnt Prehospen, som är en samverkan mellan Högskolan i Borås, Institutionen för vårdvetenskap och Västra Götalandsregionen.

Kunskapscentrumets uppgifter är att bedriva utbildning, forskning och kunskapsspridning som kommer regionens vårdverksamheter, vårdare och patienter till godo. I centrumet finns en samlad kompetens inom prehospital akutsjukvård med fokus på den dagliga ambulanssjukvården till skillnad från katastrofsjukvård. En annan fördel är det nära samarbetet mellan ambulanssjukvården och högskolan samt mellan vårdare och akademiker. Kunskapscentrumet vänder sig till både ambulanssjukvårdare och ambulanssjuksköterskor, ambulanssteamets totala kompetenshöjning är i fokus.

Det finns därför ett stort behov av kunskapsbildning och kunskapsspridning inom ambulanssjukvård som fokuserar den dagliga ambulanssjukvården. För att kvalitetssäkra kunskapsområdet är det önskvärt att forskningen samlas på ett ställe. Detta är möjligt då forskningsfältet är relativt begränsat.

Kunskapscentrum Prehospen, vid Högskolan i Borås är unik genom den samlade kompetens som finns, speciellt med avseende på den vårdvetenskapliga delen. Centrumet har därför redan idag en informell roll som landets prehospitala akutsjukvårdscentrum för den dagliga ambulanssjukvården. Prehospen vid Högskolan i Borås bör även formellt bli ett nationellt kunskapscentrum för ambulanssjukvården och ges ekonomiska resurser för det uppdraget.

Inrätta nätverksbaserad forskarskola i vårdvetenskap i Västsverige

I Sverige råder stor brist på högskoleutbildad personal inom hälso- och sjukvård och omsorg. Denna brist förväntas öka i takt med de kommande årens stora pensionsavgångar. Den allvarliga bristen på forskarutbildade i vårdve-

Fel! Okänt namn på

tenskap utgör ett stort hinder för en kraftfull forsknings- och ämnesmässig kompetensutveckling inom vårdvetenskapens olika områden.

Vid Västsveriges universitet och högskolor finns en rad professurer med närliggande kunskapsområden inom medicin, samhällsvetenskap och humaniora representerade, liksom det folkvetenskapliga området genom den nordiska hälsöhögskolan i Göteborg, Sahlgrenska akademien vid Göteborgs universitet bestående av en medicinsk, en odontologisk samt den vårdvetenskapliga fakulteten med transdisciplinär och mångvetenskaplig profil som startade under år 2001. Vid Högskolan i Halmstad finns också en vårdutbildning med examinationsrätt på magisternivå. Med anledning av detta anser vi socialdemokrater att det finns mycket goda förutsättningar för att inrätta en nätverksbaserad forskarskola i vårdvetenskap i Västsverige.

En offensiv satsning på form, design och medier i Västsverige

Västsverige har goda möjligheter att utveckla form, design och medier

Utveckling av form och design är viktig för det svenska näringslivet och har stor betydelse för industrins framgångar, inte minst på exportsidan. Västsverige har särskilt goda förutsättningar för utveckling och profilering inom detta område och ligger långt fram vad gäller utbildning och utveckling.

Stenebyskolan i Bengtsfors kommun erbjuder förberedande utbildningar och högskoleutbildningar inom metall, textil, skinn och trä samt påbyggnadsutbildningar i finsnickeri och möbelrestaurering. Vissa delar av verksamheten sker i samarbete med Göteborgs universitet, vissa med Högskolan i Trollhättan/Uddevalla, och Stenebyskolan har också examensrättigheter på vissa kurser.

Halmens hus i Bengtsfors är det enda museet i Norden med tillverkning, design och form i halm. Röhsska museet i Göteborg har unika samlingar av form och design och angränsar till Högskolan för design och konsthantverk vid Göteborgs universitet. Akvarellmuseet på Tjörn är en viktig resurs med basutbildning för blivande konstnärer.

Institutionen Textilhögskolan vid Högskolan i Borås erbjuder idag sex utbildningsprogram: textilekonomi, textilingenjörutbildning, industriell teknik – YTH, handvävning, textildesign och modedesign. Institutionen Textilhögskolan har riksomfattande antagning av elever och har genom sitt breda utbud av utbildningar kunnat bygga upp en unik kombination av olika kompetenser inom hela textilområdet, alltifrån hantverk och design till teknik, produktion, ekonomi och marknadsföring.

Genom ”Stickakademien” för designer och designstuderande har kombinationen hantverk, design och teknik inom triåområdet ytterligare kunnat förstärkas. Institutionen startade 1998 ett centrum för textilforskning (CTF) och medverkar till att bygga upp forskning inom området fiberteknologi.

Med stöd av ovanstående menar vi att det i Västsverige finns mycket goda förutsättningar för att form- och designverksamheten kan växa och ytterligare utvecklas.

Utbildning inom film och medier i Västsverige

Sverige är ur ett internationellt perspektiv en framstående nation vad gäller den så kallade upplevelseindustrin, såsom film, medier och musik. I Västsverige har sedan ett antal år en dynamisk industri med fokus på film och medieproduktion utvecklats. Verksamheten har haft en kraftig tillväxt och är idag den största i sitt slag i norra Europa. För att utvecklingen ska kunna fortsätta fordras högskoleutbildad arbetskraft inom olika yrkesområden, såsom film- och medieproduktion och 3 D-animation med konstnärlig inriktning.

Satsningarna inom området har inte enbart betydelse för film- och mediebranschen. Företagsklustret kring Film i Väst består idag av fler än 150 företag, däribland Saab och Volvo Aero Corporation. Företag inom tillverkningsindustrin i regionen drar fördel av kunskap och utveckling och inom sådant som visualisering, 3 D-grafik och simulering.

Stenebyskolan har ett spännande samarbete med Medieverkstan i Dalsland och Film i Väst, som förutom att producera film även arrangerar film- och medierelaterade föreläsningar, temadagar, utställningar och mötesplatser.

Kreativa och konstnärliga utbildningar kopplade till modern data- och simuleringsteknik finns vid Högskolan i Trollhättan/Uddevalla. Där ges en treårig utbildning i filmproduktion. Samarbetet med Film i Väst (FiV) och dess klusterföretag är stort. En professor i filmproduktion är adjungerad från FiV. Utbildningen bedrivs enligt AIL-koncept och en tredjedel av utbildningen är förlagd till FiV:s lokaler.

Ett unikt treårigt utbildningsprogram i 3 D-animation och konstnärlig gestaltning startades 2002 vid högskolan i Trollhättan/Uddevalla, i samverkan med den del av den konstnärliga fakulteten vid Göteborgs universitet som är förlagd till Stenebyskolan. Även här är Film i Väst och dess klusterföretag viktiga parter i arbetet med att utveckla utbildningen.

Utbildningen är den enda i sitt slag i Skandinavien och intresset från upplevelseindustrin liksom från den traditionella högteknologiska industrin är mycket stort. För att utbildningen ska kunna ges även i framtiden fordras adekvata ekonomiska förutsättningar för medieutbildningen, det vill säga medieplatser. Dessa skulle också bidra till att stärka förutsättningarna för att skapa en medieaxel mellan högskolorna i Trollhättan/Uddevalla och Skövde ned till Göteborg.

Högskolan i Skövde har ett treårigt program i dataspelsutveckling, som bygger på en kombination av konstnärliga, humanistiska och datavetenskapliga ämnen. Dataspelsbranschen växer snabbt och dataspel i olika former används i allt större utsträckning för såväl underhållning som utbildning. Det finns idag bara ett fåtal högskoleutbildningar som fokuserar på dataspelsutveckling och behovet av välutbildad arbetskraft är stort. Det är därför angelä-

Fel! Okänt namn på

get att Högskolan i Skövde ges tillräckliga resurser för att utbildningen ska kunna fortgå och utvecklas under kommande år.

Produktion i Väst

Våren 2004 skapades Sveriges mest kraftfulla forsknings-, utvecklings- och utbildningsplattform för industriell produktion. Nätverket kallas Produktion i Väst och är ett nära samarbete mellan Chalmers tekniska högskola, Ingenjörshögskolan i Jönköping, Högskolan i Halmstad, Högskolan i Skövde och Högskolan i Trollhättan/Uddevalla.

Närings- och Utbildningsdepartementen har i rapporten ”Innovativa Sverige – en strategi för tillväxt genom förnyelse” lagt fast att ”former för att stödja utveckling av produktionsteknik och produktionssystem bör övervägas inom områden där Sverige har gynnsamma förutsättningar”. I samma rapport betonas vikten av stärkt samverkan och nätverk mellan företag, högskolor, universitet och industriforskningsinstitut.

Produktion i Väst kommer även att realisera Vinnovas sedan länge uttalade önskemål om forskningsinsatser, kompetensutveckling, kunskapsspridning och samverkan vid större och medelstora högskolor, institut och lokala utvecklingscentrum. Insatserna krävs för att skapa internationell konkurrenskraft hos våra små och medelstora företag.

Vår vision är att Produktion i Väst ska stärka konkurrenskraft, tillväxt och kunskapsutveckling i västra Sverige genom effektivt samarbete mellan industri och akademi. Honnørsorden är profilering och samverkan. Ingen högskola kan vara bäst på alla de delområden som produktionsområdet omfattar. Genom specialisering och samverkan kan Produktion i Väst snabbt bli det ledande produktionsforskningsklustret i Sverige och ha konkurrenskraft som sträcker sig utanför landets gränser. Produktion i Väst bildar en stark infrastruktur som möjliggör effektivt utbyte av kunskap och forskningsresultat mellan företag och högskolor i Västsverige.

Nätverket Produktion i Väst är den starkaste samlings och koordineringen av forsknings- och utbildningsresurser inom produktionsområdet som genomförts i Sverige. Kraftsamlingen och profileringen har genomförts på högskolornas eget initiativ och inom ramen för befintliga resurser. För att stärka ett fortsatt bra arbete krävs det nu en aktiv medverkan och stöd från olika industriforskningsinstitut och regeringen.

Stockholm den 29 september 2005

Marianne Carlström (s)

Ann-Christin Ahlberg (s)

Carina Ohlsson (s)

Christina Nenes (s)

Kenneth G Forslund (s)

Hans Hoff (s)